Carnegies pris till Torsten Andersson

Carnegies konstpris på en miljon kronor tilldelas Torsten Andersson. Pristagaren offentliggjordes på fredagen, men priset delas ut i Helsingfors den 25 oktober.

Torsten Andersson bor långt in i skogen utanför Hörby i Skåne. Det krävs en bra vägbeskrivning för att hitta dit.

Han visste att han var nominerad till priset, men det kom ändå som en överraskning.

- Priset kommer i ett skede när jag gör ett slags bokslut över vad jag hållit på med. Det känns inte så uppmuntrande. Jag är ganska missnöjd med mig själv.

Varför?

- Dels är det här ett jobb som man aldrig blir färdig med och dels är det ständigt utsatt för omvärderingar.

Dina egna eller omvärldens?

- Man är utelämnad åt omvärlden, man kan inte arbeta utan mottagare. Mottagarna är lika viktiga som konsten. De två är viktigare än konstnären själv.
Torsten Andersson lever spartanskt och har inget direkt behov av en miljon kronor. Det viktiga med priset är att det kommer så lägligt till hans bokslut.

- Priset gör att jag kan lura mig själv till att tro att jag ändå gjort ett ganska bra jobb, säger han.

Torsten Andersson vill inte peka ut någon särskild höjdpunkt i sitt skapande.

- Jag hade en utställning på galleri Burén 1966. Det var den bästa utställning jag haft. Det jag gjort sedan dess är en enhetlighet där den ena biten lagts till den andra.
I denna intervju återkommer han ofta till 1966, ett år som kom att prägla resten av hans liv. Han skilde sig, han lämnade jobbet som professor på konsthögskolan, han lämnade uppdraget som inköpare åt Moderna museet och han lämnade Stockholm.
De målningar som står uppställda i ateljén ska bli grunden i en stiftelse. De föreställer år 1966. Ett motiv är en gravsten, ett annat en stupstock med blodränna. Med dessa två ord målade på tavlan.

Var du arg på någon när du målade den?

- I så fall ska jag inte berätta det, svarar han med ett leende.

Gården ute i skogen har tillhört hans mor.

- När jag kom tillbaka hit 1966 skulle jag stanna en vecka. Det känns som det varit ett 40-årigt tillfälligt boende och det har varit ett bra tillstånd att arbeta i. Ett slags transittillstånd, jag är inte rotad här men inte heller främmande.

Torsten Andersson beskriver sin konst som en fokusering på själva bildspråket.

- Mina lärare Otto Sköld och Bror Hjorth använde en tradition som går ända tillbaka till Egypten. Men jag har brutit med mina lärare och fokuserat på språket som uppfinning.

- Jag har varit besatt av mitt jobb och avstått allt annat. Jag har ju tyckt mycket om mitt jobb så man kan inte säga att jag offrat något, men kanske försummat. Dock inte mina barn som tycker om mig.

När slutet på denna intervju närmar sig kommer Ann Folke från Carnegiestiftelsen med blommor och nybakade vetelängder. Juryns motivering till priset läses upp först vid utdelning i Helsingfors. Men hon har med sig en handskriven lapp med ett uttalande från den eniga juryn:

"Torsten Andersson fick juryn att häpna...".

- Nej, nu får du sluta, utbrister pristagaren. Jag kan inte ta emot vänlighet. Jag är van att få stryk och att försvara mig. Jag kan gå ut så länge.

Ann Folke fortsätter: "...med sina energifyllt fysiska och samtidigt konceptuella målningar".

- Juryn häpnade över att Torsten alltid har en sådan kraft i sina målningar, förklara hon. Att han är en av samtidens mest självständiga konstnärer och att han kan prestera det han gör vid 81 års ålder.

- Det är underbart att se hur rörd han blev.